

Mai Kivelä vas

Toimenpidealoite myymättä jääneiden ja myymälöihin palautettujen käyttökelpoisten tuotteiden tuhoamisen kieltämisestä

Eduskunnalle

Suomessa on uutisoitu sekä myymättä jääneiden tuotteiden että asiakkaiden viallisina reklamoitujen tuotteiden tuhoamisesta, vaikka tuotteissa olisi vain pieniä vikoja. Reklamoitujen tavaroiden tuhoamisen pääasiallisena tarkoituksena on, että ne eivät päädy uudelleen reklamoitaviksi. Reklamoitujen tuotteiden kohdalla kyse on siis käyttökelpoisten tuotteiden pikkuvioista, joista asiakas on jo saanut rahallisen hyvityksen. Myös esimerkiksi tavarantoimittajasopimus voi vaatia tavaroiden tuhoamista.

Suomessa myymättä jääneiden ja myymälöihin palautettujen tuotteiden tuhoaminen ei ole kansallisen ympäristönsuojelulain mukaista. Ympäristönsuojelulain 1 luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa todetaan, että lain tarkoituksena on "edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäistä jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia".

Myös Euroopan unionin tasolla on julkistettu maaliskuussa 2022 ekologista suunnittelua koskeva asetusehdotus, joka sisältää toimenpiteitä myymättä jääneiden kulutustuotteiden hävittämisen estämiseksi ja lopettamiseksi. Euroopan unionin ekologisen suunnittelun asetusehdotuksen ensimmäisessä vaiheessa säädetään ainoastaan suurten yritysten tiedonantovelvollisuudesta tuhotuista tuotteista, mutta asetusehdotuksessa esitetään myös mahdollisuutta kieltää myymättä jääneiden tuotteiden hävittäminen kokonaan säänneltävistä tuoteluokista riippuen.

Arvioiden mukaan esimerkiksi tavallisen t-paidan ympäristövaikutukset koostuvat 70—80-prosenttisesti materiaalien hankinnasta ja paidan valmistuksesta. Kuljetusten osuus ympäristövaikutuksista on noin 15—25 prosenttia. Tuotteiden ympäristövaikutusten kannalta olennaisinta on siis se, kauanko tuote on käytössä, mikä tekee myymättä jääneiden tai pikkuvikaisten, mutta käyttökelpoisten tuotteiden tuhoamisesta ympäristön kannalta kestäväntöntä.

Hallitusohjelmaan (s. 33) on kirjattu: "Suomi voi olla kokoaan suurempi ilmasto- ja kestävyys-haasteen ratkaisijana — meillä voi olla pieni jalanjälki, mutta suuri kädenjälki." Suomella olisi-kin mahdollisuus näyttää muulle maailmalle esimerkkiä säättämällä myymättä jääneiden ja myymälöihin palautettujen, käyttökelpoisten tuotteiden tuhoaminen lailla kielletyksi.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

Toimenpidealoite TPA 103/2022 vp

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ja tarvittaviin lainsäädäntömuutoksiin estääkseen ekologisesti kestäättömän, valmistajien ja jälleenmyyjien harjoittaman käyttökelpoisten tuotteiden tuhoamisen.

Helsingissä 2.10.2022

Mai Kivelä vas